

RESİM –İŞ EĞİTİMİ ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ¹

EVALUATION OF ART EDUCATION STUDENTS' ATTITUDES TO VISUAL ARTS TEACHING

Songül MOLLAOĞLU²

Başvuru Tarihi: 05.02.2022 Yayına Kabul Tarihi: 30.09.2022 DOI: 10.21764/maeuefd.1068656

(Araştırma Makalesi)

Özet: Görsel sanatlar öğretimine yönelik öğrencilerin sahip olduğu inanç ve duygunun bileşkesi olan görsel sanatlar tutumu öğrencinin derse istekliliği ve başarısını etkileyen önemli bir faktördür. Bu anlayışla araştırma, resim-iş eğitimi öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Resim-İş Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 75 öğrencinin yer aldığı çalışmada betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Veriler Öğrenci Bilgi Formu ve Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği (GSÖYTÖ) ile elde edilmiş ve SPSS paket programında değerlendirilmiştir. Yaş ortalaması 22.08 (SS:2.48) yıl olan öğrencilerin %74.7'si kadın, %24'ü dördüncü sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin GSÖYTÖ puan ortalaması 74.76 (SS:13.50) iken, ölçeğin alt boyutu olan Özgüven 30.65 (SS:5.84), Bilişsel Farkındalık 15.15 (SS:3.19), Olumlu İnançlar 10.16 (SS:2.23) ve Bilişsel Kontrol 18.80 (SS:4.07) olarak bulunmuştur. Kız öğrencilerin erkeklere göre GSÖYTÖ ve Bilişsel Farkındalık ve Bilişsel Kontrol alt boyutlarından yüksek puan almışlardır ve aradaki fark önemli bulunmuştur ($p<0.001$). GSÖYTÖ toplam puan ortalaması arasında sınıflar arasında fark yokken ($F:2.39$ $P:0.07$), ölçeğin alt boyutu olan Bilişsel Farklılık ($F:4.98$ $P:0.003$) ve Bilişsel Kontrol ($F:3.79$ $P:0.014$) puan ortalaması sınıf düzeyi yükseldikçe yükselmiş ve aradaki fark önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Resim-iş öğrencileri görsel sanatlar dersi öğretimine ilişkin orta düzeyin üzerinde olumlu tutum göstermektedir ve cinsiyet, sınıf gibi bazı değişkenler görsel sanatlar öğretiminde olumlu tutum geliştirme üzerinde etkilidir.

Anahtar Sözcükler: *Görsel sanatlar, Görsel sanatlar eğitimi, Resim-iş eğitimi, Tutum*

Abstract: Visual arts attitude, which is the result of the belief and emotion of students towards teaching visual arts, is the main factor affecting the student's academic success and willingness to the lesson. The aim of this study is to evaluate the attitudes of art education students to visual arts teaching. The study, in which the descriptive research model was used, included 75 students studying at the Department of Art Education. The data were obtained using the Student Information Form and the Scale of Attitude About Visual Arts Course (SAAVAC). The data were evaluated in the SPSS package program (Ver: 22.0). The average age of the students is 22.08 (SD: 2.48) years. 74.7% of them are women and 24% are fourth grade students. The students' mean score of SAAVAC is 74.76 (SD: 13.50). The mean score of the Self-Confidence was 30.65 (SD: 5.84), Cognitive Awareness 15.15 (SD: 3.19), Positive Beliefs 10.16 (SD: 2.23) and Cognitive Control 18.80 (SD: 4.07). Female students' mean scores on SAAVAC, Cognitive Awareness and Cognitive Control are higher than boys and the difference is significant ($p<0.001$). While there was no difference between the grades between the mean SAAVAC scores ($F: 2.39$, $P: 0.07$), the mean score of the Cognitive Difference ($F: 4.98$ $P: 0.003$) and the Cognitive Control ($F: 3.79$ $P: 0.014$) increased as the grade level increased, and the difference was statistically significant ($p<0.05$). Art students show a positive attitude above the medium level about the teaching of visual arts course. Gender and grade level are effective in developing positive attitudes in visual arts teaching.

Keywords: *Visual arts, Visual arts education, Art education, Attitude.*

¹ Bu çalışma, 12-14 Haziran 2021 tarihlerinde gerçekleştirilmiş olan Uluslararası Müzik ve Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

² Dr.Öğr. Üyesi., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, songulmollaoglu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3519-8702

Giriş

Diğer disiplinlerden farklı bir yaratıcılık sürecine sahip sanat eğitiminin, öğrencide var olan yaratıcılık gücünü ortaya çıkarıp geliştirmek, görsel açıdan algılamayı öğretmek, sanatın anlaşılabilirliğini ve paylaşımını arttırmak, kişilerin kendini ifade etmeleri için yeteneklerini geliştirmek, duygu ve düşünceyi görselliğe dönüştürmek gibi amaçları bulunmaktadır (Kristjánsson,2017); Yazar, Aslan, Şener, 2014). Nitelikli bir sanat eğitimi ile öğrenciler bilgi, beceri edinmenin yanında, başka görüş ve düşüncelere eleştirel bir anlayışla yaklaşarak, bunların analiz-sentezini yapar ve yeni ürünler ortaya çıkarır.

Bir zihinsel etkinlik süreci olarak görülen sanat eğitimi çağcıl, özgün, dinamik düşünceler üreten ve yayan sanat eğitimcileri yetiştirmektedir (Kahraman, 2007). Sanat eğitiminin bireyde estetik ve algısal duyarlılıkları geliştirmesinin yanında öğrenme yetisinin gelişimi, eleştirel bakış açısının gelişimi hem bireysel hem de toplumsal iletişiminin gelişimi ve görsel sanatları anlama gibi yararları da bulunmaktadır (D'Olimpio, 2022).

Toplumsal kimlik oluşumu üzerindeki etkileri ve kültürlerarası bilgi sağlayıcı rolleri nedeniyle toplumda görsel sanatlar önemli bir yere sahiptir (Özsoy, 2015). Eski adıyla Resim-İş Eğitimi olan Görsel Sanatlar Eğitimi, öğrencilerin edindikleri görsel sanatlar bilgilerinin dışında diğer derslerden ve yaşam çevresinden günlük öğrendikleri bilgi, beceri, tutumlar arasında mantıklı ilişkiler kurmaları için yol gösterici olan geniş kapsamlı bir eğitimidir (Alakuş & Mercin, 2020). Öğrencinin kendine güvenini sağlamak, yeteneklerini geliştirmek, iletişimini güçlendirmek ve özyeterlik algısını arttırmak gibi önemli bireysel ve toplumsal amaçları bulunan görsel sanatlar bilgi, beceri ve tutum kazandırmaya yönelik gerekli ve zorunlu bir eğitimidir (Başbuğ & Başbuğ, 2016).

Görsel sanat eğitiminde öğrencilerin nitelikli olması için nitelikli bir sanat eğitimi programına ve bu programın uygulayıcıları olan donanımlı sanat eğitimi eğitimcilerine gereksinim duyulmaktadır (Buyurgan & Buyurgan, 2012). Nitelikli sanat eğitimcileri ile evrensel, eleştirel düşünce ve bakış açısına sahip, sorgulayan, ekolojik bilinci gelişmiş, yeniliklere açık; bunları görebilen, yorumlayabilen, açım layabilen ve alternatif çözüm önerileri geliştirebilen birer çağdaş birey yetiştirmeyi hedeflemenin dışında, bireyin sanatsal ve estetik duygularını büyük oranda sanatsal

bir yaşam perspektifinden geçirerek, besleyerek görsel sanatlar eğitiminin ilkelerine uygun bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedirler (Çakır İlhan, 1994; Power & Klopper, 2011).

Doğduğu andan itibaren çevresiyle sürekli etkileşim içinde olan birey, yaşamsal süreç içerisinde girdiği farklı çevrelerle etkileşimini sürdürür ve bu etkileşim ile psikososyal boyutları olan bireye özgü özellikler ortaya çıkar (Çelik & Ceylan, 2009). Benzer şekilde bu etkileşimin devamı olarak, bireyin eğitim çevresiyle etkileşimi sonucunda da bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutları olan çevresinde gelişen tüm olaylara, durumlara, nesnelere yönelik algılama ve anlamlandırma olarak tanımlanan tutumları gelişir (Aslantaş, 2014; Arslan, 2008). Böylece görsel sanatlar eğitimi çevresinde yetişen bir öğrencinin eğitime ilişkin olumlu veya olumsuz duygularını yansıtan tutumları, davranışlarına yön vermekte ve geleceğin sanat eğitimcileri olarak bu eğitsel ortamdan edindikleri tutumlarını alanlarına yansıtmaktadırlar. Bu nedenle görsel sanatlar eğitimi sürdüren öğrencilerin eğitim sürecinde olumlu tutum geliştirmeleri için nitelikli bir öğrenme çevresinin olması çok önemlidir.

Algılama, düşünme, uygulama boyutları ile beyin el birlikteliğindeki bütünleşmeyi sağlayan görsel sanatlar eğitimi bireylerin eleştirel düşünme, olay ve olguları ilişkilendirme gibi özelliklerin gelişmesinde önemli rol oynar. Sadece pratik çalışmalara dayalı olmayan görsel sanatlar eğitimi, motor fonksiyonlar yanında bilişsel fonksiyonların gelişmesini de hedefler (Ayaydın, 2011; Erzen, 1990). Öğrencinin görsel sanatlar eğitimi sürecinde öğrenmeyle edindiği, görsel sanatlar dersine yönelik olumlu, olumsuz ya da yanlı davranışlarına yön veren düşünce, inanç ve duygularının bileşkesi olan tutumları ortaya çıkar (Alakuş & Mercin, 2002; Ülgen, 1995). Eğitim bilimsel olarak tutumlar doğrudan değil dolaylı ve davranışlara yansımaları olarak incelenir, değerlendirilir. Öğrencinin öğrenme gereksinimi, isteği ve öğrenmeye ilişkin motivasyonu üzerindeki rolü göz önünde bulundurulduğunda, tutumların incelenmesi ve bilinmesinin ne kadar değerli olduğunu anlamak mümkün olabilmektedir. Başka alanlarda yapılmış olmakla birlikte, ulusal ve uluslararası literatür taramasında görsel sanatlar öğretimine yönelik öğrenci tutumlarını ve etkileyen faktörlere ilişkin bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada da kullanılan, Göktaş ve Öztürk (2017) tarafından geliştirilen Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği çalışılmıştır ancak çalışmanın yapıldığı örneklem grubunda görsel sanatlar öğretimine yönelik tutum ve öğrencilerin bireysel ya da eğitimsel özellikleri ile ilişkisini ele alan bir analiz yapılmamıştır. Bunun dışında alanyazında sınıf öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine ilişkin

tutumları ve alan yeterlilik algı düzeyleri üzerine bir araştırma yapılmıştır. Burada farklı bir ölçek kullanılmıştır (Bakırhan & Taşkesen, 2020). Bu nedenle çalışmanın alanyazına görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumlar ve etkileyen faktörlere ilişkin veri sağlayacağı ve konuyla ilgili başka çalışmaların yapılması için önayak olacağı düşünülmektedir. Öte yandan, öğrencilerin bir derse ilişkin olumlu tutum geliştirmelerinde önemli diğer bir unsur da dersin eğitimcileridir. Geleceğin sanat eğitimcileri olan resim-iş eğitimi öğrencilerinin geliştirdikleri tutum, görsel sanatlar öğretimini ve gelecekte yetiştirecekleri öğrencilerin görsel sanatlara karşı ilgisini ve niteliğini etkileyecektir. Bu doğrultuda çalışma birer görsel sanatlar öğretmen adayları olan resim-iş eğitimi öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, resim-iş eğitimi öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumlarını değerlendirmektir.

Bu amaçla aşağıdaki araştırma problemlerine cevap aranmıştır.

1. Resim-iş eğitimi öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumları nasıldır?
2. Resim-iş eğitimi öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumları;
 - a. Cinsiyetlerine,
 - b. Okudukları sınıfa
 - c. Anasanat dalına,
 - d. Mezun oldukları liseye göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Yöntem bölümünde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin nasıl toplandığı, çalışmanın etik boyutu ve veri analizi ile ilgili bilgiler açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nicel araştırma yöntemi olan betimsel araştırma modeliyle yapılmıştır. Başarı, tutum gibi durumları ortaya koyan betimsel araştırmalar, bu durumun farklı değişkenlere göre karşılaştırılmasına dayanmaktadır (McMillan & Schumacher, 2014). Bu çalışmada resim-iş öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumları incelendiği ve farklı değişkenlerle karşılaştırıldığı için betimsel araştırma modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmaya 2021-2022 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümünde öğrenim gören çalışmaya katılmaya istekli 75 öğrenci alınmıştır.

Tablo 1

Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri

Özellikler	Sayı	%
<i>Yaş; ortalama (SS) minimum-maximum değer</i>		22.08 (2.48) 18-30
<i>Cinsiyet</i>		
Kadın	56	74.7
Erkek	19	25.3
<i>Mezun Olduğu Lise</i>		
Genel Lise	9	12.0
Anadolu Lisesi	24	32.0
Meslek Lisesi	23	30.7
Güzel Sanatlar Lisesi	15	20.0
İmam Hatip Lisesi	4	5.3
<i>Anasanat (ASA)</i>		
Resim	46	61.3
Grafik	29	38.7
<i>Sınıf</i>		
1.Sınıf	15	20.0
2.Sınıf	18	24.0
3.Sınıf	24	32.0
4.Sınıf	18	24.0

Tablo 1'e göre çalışmada yer alan öğrencilerin yaş ortalaması 22.08 (SS:2.48) yıl olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin %74.7'si (n: 56 kişi) kadın, %20'si (n:15 kişi) Güzel Sanatlar Lisesi mezunu, % 61.3'ünün (n:46 kişi) anasanat dalı resim olup, %24.0'ü (n:18 kişi) dördüncü sınıf öğrencisidir.

Veri Toplama Araçları

Verileri toplamak için iki form kullanılmıştır.

Öğrenci Bilgi Formu: Bu formda ana sanat veya anabilim dalı, sınıf, yaş ve cinsiyet olmak üzere öğrencinin kişisel ve eğitimsel durumunu sorgulayan dört soru bulunmaktadır.

Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği: Çalışmada Göktaş ve Öztürk (2017) tarafından geliştirilen Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçekteki maddeler 1.Hiç katılmıyorum, 2.Katılmıyorum, 3.Kararsızım, 4. Katılıyorum, 5.Tamamen katılıyorum olmak üzere beşli likert tipinde düzenlenmiştir. Ölçekten alınacak endüyük puan 22, en yüksek puan 110'dur. Göktaş ve Öztürk (2017) ölçeğin güvenirlik katsayısını .70 olarak hesaplamıştır. Ölçeğin özgüven , bilişsel farkındalık, olumlu inançlar ve bilişsel kontrol olmak üzere dört alt boyutu bulunmaktadır. Bu çalışmada ise, Cronbach Alpha katsayısı .78 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

2021-2022 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Covid-19 pandemisi nedeniyle eğitim-öğretimin uzaktan eğitim yöntemiyle yürütülmekteydi. Bu nedenle öğrencilerin listesi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı Sekreterliğinden alınarak, öğrencilere sınıf temsilcileri aracılığıyla ulaşılmıştır. İletişim adresleri belirlendikten sonra öncelikle öğrencilere çalışmanın amacı açıklanmıştır. Araştırmaya katılmaya gönüllü öğrencilere e-maile veri toplama formları gönderilerek, geri dönüşler değerlendirilmiştir.

Etik Boyut

Çalışmanın yapılması için gerekli kurumsal izinler ve Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu'ndan (Tarih: 18/01/2021, Karar No: 20) etik onay alınmıştır.

Veri Analizi

Veriler SPSS (ver: 22.0) paket programında değerlendirilmiştir. Görsel sanatlar dersine yönelik öğrencilerin tanıtıcı özellikleri, tutumları betimsel istatistik ile yüzdeler hesaplama ve grupların ortalama değerlerine bakılarak belirlenmiştir. Verilerin karşılaştırılması ve aradaki farkın

bulunması için iki değişken arasındaki farkın önemlilik testleri yapılmıştır. Normal dağılım göstermeyen, üç ve üzerindeki grup ortalamalarının farklılığını test etmek için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Bulgular

Yapılan istatistiksel analizlerle çalışmanın amacına ilişkin geliştirilen alt problemleri doğrultusunda ortaya çıkan bulgular bu bölümde yer almaktadır.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine Ait Bulgular

Resim-iş eğitimi öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumlarının nasıl olduğu ile ilgili bulgular Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2

Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Ortalama Puanları

	Minimum	Maximum	Ortalama	Std. Sapma
Özgüven	10,00	50,00	30,65	5,84
Bilişsel Farkındalık	4,00	20,00	15,15	3,19
Olumlu İnançlar	3,00	15,00	10,16	2,23
Bilişsel Kontrol	5,00	25,00	18,80	4,07
Toplam	22,00	110,00	74,76	13,50

Tablo 2’de GSÖYTÖ ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları incelendiğinde ölçeğin alt boyutu olan özgüven 30.65(SS:5.84). Bilişsel Farkındalık 15.15 (SS:3.19), Olumlu İnançlar 10.16 (SS:2.23) ve Bilişsel Kontrol 18.80(SS:4.07) olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplam puan ortalaması ise 74.76 (SS:13.50) olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine Ait Bulgular

Resim-iş eğitimi öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumları; cinsiyetlerine, okudukları sınıfa, anasanat dalına, mezun oldukları liseye göre farklılaşmakta mıdır? alt problemine ait bulgular Tablo 3, 4, 5, 6’da yer verilmektedir.

Tablo 3

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamaları

	Cinsiyet	Ortalama	Std. Sapma	t/p
Toplam	Kadın	77,69	11,92	t: 3.46
	Erkek	66,10	14,45	P:0.001
Özgüven	Kadın	31,39	4,87	t:8.29
	Erkek	28,52	7,82	p:0.06
Bilişsel Farkındalık	Kadın	15,98	2,80	4.24
	Erkek	12,73	3,08	p:0.000
Olumlu İnançlar	Kadın	10,30	1,86	t: 0.95
	Erkek	9,73	3,10	p:0.34
Bilişsel Kontrol	Kadın	19,82	3,46	t.: 4.10
	Erkek	15,78	4,34	p:0.000

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyetlerine göre *GSÖYTÖ* ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarına göre, kız öğrencilerde *GSÖYTÖ* puan ortalaması 77.69 (SS:11.92), erkek öğrencilerde 66.10 (14.45) olarak belirlenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmiştir ($p<0.001$).

Ölçeğin Bilişsel Farklılık alt boyutunun ortalama puanına göre kadın öğrencilerin (Ortalama: 15.98, SS:2.80), erkek öğrencilere (Ortalama: 12.73, SS:3.08) göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0.000$). Ölçeğin diğer alt boyutu olan Bilişsel kontrol de benzer şekilde kız öğrencilerde (ortalama: 19.82; SS:3.46) erkek öğrencilere (ortalama: 15.78;SS:4.34) göre yüksek bulunmuş, aradaki fark istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.000$) (Tablo 3).

Tablo 4

Öğrencilerin Sınıflarına göre Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamaları

	Sınıf	Ortalama	Std. Sapma	F/p
Toplam	1. Sınıf	77,00	2,12	F:2.39
	2. sınıf	70,15	17,80	P:0.07
	3. Sınıf	76,93	6,92	
	4. sınıf	79,26	8,87	
	Toplam	74,76	13,50	
Özgüven	1. Sınıf	31,80	2,16	F:1.26
	2. sınıf	29,37	7,72	P:0.29
	3. Sınıf	32,80	3,78	
	4. sınıf	30,82	3,88	
	Toplam	30,66	5,84	
Bilişsel farkındalık	1. Sınıf	11,40	,54	F:4.98
	2. sınıf	13,84	3,83	P:0.003
	3. Sınıf	14,93	2,05	
	4. sınıf	16,86	2,20	

	Toplam	15,16	3,19	
Olumlu inançlar	1. Sınıf	10,60	,54	F:2.14
	2. sınıf	9,56	2,77	P:0.102
	3. Sınıf	11,26	1,90	
	4. sınıf	10,17	1,49	
	Toplam	10,16	2,23	
Bilişsel kontrol	1. Sınıf	15,40	2,07	F:3.79
	2. sınıf	17,28	5,14	P:0.014
	3. Sınıf	18,73	2,71	
	4. sınıf	20,82	2,32	
	Toplam	18,80	4,07	

Tablo 4'te, öğrencilerin sınıflarına göre GSÖYTÖ ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları yer almaktadır. Buna göre Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği puan ortalaması arasında sınıflar arasında fark yokken (F:2.39 p:0.07), Bilişsel Farklılık (F:4.98 p:0.003) ve Bilişsel Kontrol (F:3.79, p:0.014) alt boyutlarında sınıf düzeyi yükseldikçe puan ortalamalar yükselmiştir (p<0.05).

Tablo 5

Öğrencilerin Anasanat Dalına göre Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamaları

	Ana Sanat Dalı	Ortalama	Std. Sapma	t/p
Toplam	Resim- İş Öğretmenliği	75,8913	12,76841	t:0.913
	Grafik tasarım	72,9655	14,64212	p:0.364
Özgüven	Resim- İş Öğretmenliği	31,4565	5,16271	t:0.148
	Grafik tasarım	29,4138	6,69497	p:0.142
Bilişsel farkındalık	Resim- İş Öğretmenliği	15,3261	2,84452	t:0.565
	Grafik tasarım	14,8966	3,71623	p:0.574
Olumlu inançlar	Resim- İş Öğretmenliği	10,4783	2,15756	t:1.567
	Grafik tasarım	9,6552	2,30335	p:0.121
Bilişsel kontrol	Resim- İş Öğretmenliği	18,6957	3,99928	t:-.277
	Grafik tasarım	18,9655	4,26349	p:-.273

Tablo 5'te öğrencilerin anasanat dalına göre GSÖYTÖ ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları yer almaktadır. Buna göre resim- iş öğretmenliği ve grafik tasarım anasanat dallarında eğitimlerini sürdüren öğrencilerin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumlarında farklılık bulunmamaktadır (p<0.05).

Tablo 6

Öğrencilerin Mezun Oldukları Liseye göre Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği Puan Ortalaması

	Ortalama	Std. Sapma	Kruskal Wallis/p
Genel lise	82,0000	5,24404	
Meslek lisesi	73,2174	11,70841	
Anadolu lisesi	72,4167	19,80759	
Güzel Sanatlar Lisesi	77,7333	4,75795	KW:1.210
İmam Hatip Lisesi	70,2500	3,77492	P:0.315
Toplam	74,7600	13,50259	

Tablo 6’da GSÖYTÖ puan ortalaması incelendiğinde, öğrencilerin mezun oldukları liseye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Genel liseden mezun olan öğrencilerin puan ortalaması diğer liselerden mezun olanlara göre daha yüksek olmakla birlikte aradaki fark önemsiz bulunmuştu.

Tartışma

Resim-İş Öğretmenliği bölümünde öğrenimleri devam eden geleceğin sanat eğitimcilerinin görsel sanatların öğretimine ilişkin tutumları, gelecekte yetiştirecekleri sanat eğitimcilerini yetiştirmeye yönelik eğitim-öğretim sürecine yansıtacağı için önemlidir (Özsoy, 2015; Uzun, 2021). Bu anlayışla, Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılarak resim-iş eğitimi öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumlarını değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmada öğrencilerin ölçekten ortalamasının üstünde puan aldıkları belirlenmiştir.

Duyarlı, iletişim yeteneği gelişmiş, yaratıcı, görsel sanatlara duyarlı, gelişmelere açık resim-iş öğretmenlerinin yetişmesi ve olumlu tutum kazanmaları için öğrenme çevresi önemlidir. Amaca uygun planlanmış uygun öğrenme ortamları başarılı sanat eğitimcilerin yetişmesini sağlayacaktır (Fleming, Gibson, Anderson, & Martin, 2022). Bunun için sanat eğitimiyle ilgili birçok dersin entegre edilmesi, ortak proje çalışmalarının yapılması, bütünleşik sanat eğitimi programlarının olması gibi öğrenme ortamlarının oluşturulması sanatın sosyo-kültürel boyutunun daha iyi anlaşılması, bireyin yaratıcı yetilerinin gelişimini sağlayacak ve olumlu tutum gelişimine yol açacaktır (Alakuş, 2002; San, 2002). Bu çalışmada da öğrencilerin derse yönelik geliştirdikleri olumlu tutumlarının desteklenmesi ve daha çok geliştirilmesi için öğrenme çevresinin gözden geçirilerek destekleyici bir çevrenin oluşturulmasına dikkat çekilebilir düşüncesiyle öğrencilerin tutumları ile yaş, cinsiyet, gibi bazı kişisel ve okudukları sınıf, anasanat dalı gibi eğitimsel

özellikleri karşılaştırılmıştır. Buna göre kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu tutum gösterdikleri belirlenmiştir. Çalışmada cinsiyet faktörü önemli bulunmuştur ($p<0.001$). Konuya ilişkin Görsel Sanatlar dersi'ne yönelik öğrenci tutumlarını ölçüldüğü çalışmalarda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Uzun (2021), Aslan ve Gökdemir (2018) tarafından yapılan çalışmalarda, benzer şekilde erkek öğrencilere göre kadın öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenirken, Gökçe (2018)'nin yaptığı çalışmada ise, erkek öğrencilerin plastik sanatlara yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Görsel Sanatlar Öğretmeni adayları üzerinde yapılan sanat benlik algıları konulu başka bir çalışmada ise, cinsiyet ile sanat benlik algıları arasında bir farklılık olmadığı ortaya konmuştur (Bağatır, 2017).

Kişinin zihninde bulunan, birçok düşünce ve davranışa temel oluşturan tutum, aynı zamanda bir etkinlik için hazır bulunuşluk koşuludur (Bohner& Dickel, 2011). Bir nesneye karşı olan ilgiyi, bilgiyi, inancı ve düşünceyi tutumun bilişsel boyutu oluşturmaktadır. Aralarında iç tutarlılık olduğu varsayılan tutumların, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç ögesinin olduğu, tutum öğeleri arasında da karşılıklı etkileşim olduğu bilinmektedir. Yani, birindeki değişim, diğerlerini de değiştirir (Arslan & Aytaç, 2010; Tavşancıl, 2019). Bu çalışmada da öğrencilerin sınıfları büyüdükçe Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği'nin bilişsel farklılık ve bilişsel kontrol alt boyutları puanlarının yükseldiği belirlenmiştir. Çalışmada, dördüncü sınıf öğrencileri en olumlu bilişsel tutuma sahip sınıf olarak görülmektedir. O halde literatürde de belirtildiği gibi (Phillips, 2003) öğrencilerin görsel sanatlar öğretimine yönelik bilgileri arttıkça olumlu tutumlarının arttığını belirtmek yerinde olacaktır.

Ayrıca çalışmada, öğrencilerin anasanat dalı ve mezun oldukları lise ile GSÖYTÖ puanları karşılaştırılmış ve aralarında önemli bir ilişki elde edilmemiştir. Literatürde resim ve grafik anasanat dallarının görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumlarını değerlendiren başka çalışmaya rastlanmadığı için karşılaştırma imkanı olamamıştır. Genel Lise mezunlarının tutum puanları, diğer lise mezunlarına göre daha yüksek olmakla birlikte aradaki fark önemsiz bulunmuştur. Öte yandan, Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının tutumlarının farklı olacağı beklentisi gerçekleşmemiştir.

Sonuçlar ve Öneriler

Derse olan istekliliği ve başarısını etkileyen önemli faktörlerden olması nedeniyle öğrencilerin derse ilişkin tutumlarının incelenmesi önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada da resim-iş eğitimi öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumları değerlendirilerek etkileyen bazı faktörler incelenmiştir.

GSÖYTÖ kullanılarak tutumları ölçülen resim-iş öğrencilerinin görsel sanatlar dersi öğretimine ilişkin tutumlarını değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmada öğrencilerin ölçekten ortalamanın üstünde puan aldıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin aldıkları bu puanla ölçeğin alt boyutları değerlendirildiğinde, sürdürdükleri görsel sanatlar öğretimine yönelik bilişsel farklılık, bilişsel farkındalık, özgüvenlerinin ve ölçek toplam puanının ortalamanın üstünde olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada öğrencilerin cinsiyetinin ve buldukları sınıfın görsel sanatlar öğretimine yönelik tutumlarını etkilediği, buna göre kadın öğrencilerin daha olumlu tutum gösterdikleri ve sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, anabilim/anasanat dalı ve mezun oldukları lisenin öğrencilerin tutumları üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin tutumlarının zaman-zaman değerlendirilmesi ve özgüven, bilişsel farkındalık, olumlu inançlar, bilişsel kontrol olmak üzere hangi boyutta desteklenmesi gerekiyorsa, öğrencilerin o boyutla ilgili ele alınması psikolojik danışmanlık, rehberlik hizmetlerinin yanı sıra danışman hocaların öğrencilerin tutumlarını güçlendirmeye yönelik etkili danışmanlık hizmetleri vermeleri önerilmektedir.

Kaynaklar

- Alakuş, A. O., & Mercin, L. (2020). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Alakuş, A. O. (2002). *İlköğretim okulları 6. sınıf resim – iş dersi öğretim programındaki grafik tasarımı konularının çok alanlı sanat eğitimi yöntemiyle ve bu yönteme uygun düzenlenmiş bir ortamda uygulanması* (Yayımlanmamış Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Arslan, A. (2008). Öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitim yapmaya yönelik tutumları ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(24), 101-109.
- Arslan, D., & Aytaç, A. (2010). İlkokuma yazma öğretimi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Elementary Education Online*, 9(3), 841-850.
- Aslan, S. & Gökdemir, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *SDU International Journal of Educational Studies*, 5(2), 53-63.
- Aslantaş, S. (2014). Görsel sanatlar dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 185-196.
- Ayaydın, A. (2011). Çocuk gelişiminde bir oyun olarak sanat ve resim. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 303-316.
- Bağatır, R. (2017). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının sanata ilişkin düşünceleri ile benlik algıları. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 130-139.
- Bakırhan, A., Taşkesen, O.(2020). Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumları ve alan bilgisi yeterlilikleri üzerine bir araştırma. *EKEV Akademi Dergisi*, 24(83),31-48.
- Başbuğ, F., & Başbuğ, Z. (2016). Görsel sanatlar eğitimi üzerine notlar. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 9 (18), 74-98.
- Bohner, G., & Dickel, N.(2011). Attitudes and attitude change. *Annual Review of Psychology*. 62, (1), 391- 417
- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2012). Nitelikli bir sanat eğitimi nasıl olmalıdır? S. Buyurgan ve U. Buyurgan (Ed.) *Sanat eğitimi ve öğretimi* içinde (s. 4-9). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çakır İlhan, A.(1994). Üniversitelerde sanat eğitiminin gerekliliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 27(1), 173-183.
- Çelik, H., Ceylan, H. (2009). Lise öğrencilerin matematik ve bilgisayar tutumlarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 26(26), 92-101.
- D'Olimpio, L. (2022). Defending aesthetic education. *British Journal of Educational Studies*, 70:3, 263-279.
- Fleming J., Gibson, R., Anderson, M., Martin AJ. (2022). Quality teaching frameworks and arts education: Seeking a compatible approach. *Curriculum Studies*, 52(3):1-17

- Gökçe, M. (2018). *Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörler: Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize).
- Gökdaş, Y., & Öztürk, D. Görsel sanatlar öğretimine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 683-692.
- Kahraman, A. D. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kristjánsson, K. (2017). Recent work on flourishing as the aim of education: a critical review. *British Journal of Educational Studies*, 65(1), 87–107.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2014). *Research in education: Evidence-based inquiry*. Minneapolis: Pearson Education Limited.
- Özsoy, V. (2015). *Görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Phillips, S. L. (2003). *Contributing factors to music attitude in sixth, seventh and eighth grade students* (Unpublished doctoral dissertation The University of Iowa). The University of Iowa, Iowa.
- Power, B., & Klopper, C. (2011). The classroom practice of creative arts education in NSW primary schools: A descriptive account. *International Journal of Education & the Arts*, 12(11), 1-27.
- San, İ. (1999, 28-30 Nisan) *Sanatla eğitim üzerine yeni düşünceler* [Konferans sunumu]. I. Ulusal Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu, Çanakkale, Türkiye.
- Tavşancıl, E. (2019). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Uzun, Y. (2021). Güncel sanat tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin güncel sanata yönelik tutumlarının incelenmesi (Tez No. 696272) [Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi-Samsun].
- Ülgen, G. (1995). *Eğitim psikolojisi: Birey ve öğrenme*. Bilim Yayınları.
- Yazar, T., Aslan, T., & Şener, S. (2014). Sanat eğitimi sorunu olarak ülkemizde ilk ve orta öğretim kurumlarında sanat eğitimine olan ilgisizlik sebepleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 593-605.

Extended Abstract

Purpose

The visual arts attitude, which is the result of the beliefs and feelings of the students towards teaching visual arts, is the main factor affecting the student's success and willingness to the lesson. The purpose of this research is to evaluate the attitudes of art education students towards teaching visual arts.

Method

This study was conducted with the descriptive research model, which is a quantitative research method. In the spring term of the 2021-2022 academic year, 75 students studying at Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Painting Education were included in the study. Two forms, the Student Information Form and the Attitude Scale towards Visual Arts Teaching, were used to collect the data. Data collection forms were sent to the students who volunteered to participate in the research by e-mail and their feedbacks were evaluated. Institutional permissions and ethical approval were obtained from Sivas Cumhuriyet University Scientific Research and Publication Ethics Social and Human Sciences Board for the study. The data were evaluated in the SPSS (Ver: 22.0) package program. Descriptive statistics were applied to the data obtained in the study.

Results

Of the students whose average age is 22.08 (SD: 2.48), 74.7% (n: 56 people) are women, 20% (n:15 people) are graduates of Fine Arts High School, and 61.3% (n:46 people) are majoring in art. It is a picture and 24.0% (n:18 students) are fourth grade students. Self-confidence, which is the sub-dimension of the Attitude Scale towards Visual Arts Teaching, is 30.66(SS:5.84). Cognitive Awareness was 15.16 (SD: 3.19), Positive Beliefs was 10.16 (2.23), and Cognitive Control was 18.80 (SD: 4.07). The total average of the scale is 74.76 (SS13.50).

The mean score of the Attitude Scale towards Teaching Visual Arts for female students was 77.69 (SD: 11.92), and the difference between 66.10 (14.45) for male students was found to be statistically significant. Cognitive Difference, which is the sub-dimension of the scale, is 15.98

(SD: 2.80) for female students, 12.73 (SD: 3.08) for male students, and the difference is statistically significant. Cognitive control, which is the other sub-dimension of the scale, was similarly higher in female students than male students, and the difference was found to be statistically significant. While there was no difference between the classes in the Visual Arts Attitude Scale mean score, the mean of Cognitive Difference and Cognitive Control, which is the sub-dimension of the scale, increased as the class level increased, and the difference was found to be statistically significant. In the study, there is no difference in the attitudes of the students towards visual arts teaching according to the department they continue their education and the high school they graduated from.

Discussion

The attitudes of future art educators studying at the Department of Painting and Crafts Education towards the teaching of visual arts have a special importance. Because these attitudes will be reflected in the education-teaching process aimed at raising the art educators they will train in the future. In this study, the scores of the scale and its sub-dimension are above the average score, and it can be said that the students have a positive attitude towards teaching visual arts.

It was determined that female students and upper-class students had more positive attitudes in the relationship between some personal and educational characteristics that may affect the attitude and the scale. In similar studies, different results were obtained regarding gender and visual arts course. In a previous study, it was determined that female students' attitudes were more positive than male students, while in another study, it was determined that male students' attitudes towards plastic arts were more positive. On the other hand, in the study, fourth grade students are seen as the class with the most positive cognitive attitude. Then, as stated in the literature, we can say that as students' knowledge of visual arts education increases, their positive attitudes increase.

Conclusion and Suggestions

Attitude is the main factor affecting the success of the course and the willingness of the individual to the course. In this study, the Attitude Scale towards Visual Arts Teaching and its sub-dimension scores are above the average score, and it can be said that the students exhibit a positive attitude towards visual arts teaching. In the study, it was determined that while the gender and the class

they are in affect the attitudes of the art students towards visual arts teaching, the department/major art and the high school they graduated from do not affect the attitudes.

In line with these results, it is suggested that the students' attitudes should be evaluated from time to time, and if there are negative attitudes, students' psychological counseling and guidance services, as well as counselors, should provide effective counseling services to strengthen students' attitudes.

ETİK BEYAN: “Resim –İş Eğitimi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu Girişimsel Olmayan Klinik araştırmalar Etik Kurulu’ndan 18.01.2021 tarih ve 20 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılacak tüm etik ihlallerde “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.”
Katkılarınız için teşekkür ederiz.